

TANTÁRGYI ADATLAP

[0](#)

I. Tantárgyleírás

Szociológia

Sociology

Neptun-kód	szemeszter	K/V	értékelés	óraszám (e/gy)	kredit	nyelv	tárgyfélév
BMEGT43A301	2017/18	KV	f	2/0	3	magyar	1/2

A tantárgy oktatója

[Szakadát István](#), egyetemi docens
i@syi.hu
Szociológia és Kommunikáció Tanszék

A tantárgy az alábbi témakörök ismeretére épít

-

Kötelező/ajánlott előtanulmányi rend

-

A tantárgy leírása

A tantárgy a szociológia alapfogalmai cselekvésméleti megközelítésben mutatja be. A kurzus első részében a társadalmi cselekvés értelmezéséhez szükséges fogalmakat tárgyaljuk: szabályszerűség, racionalitás, érték, norma, szokás, érdek, preferencia, motiváció, egyéni és kollektív tudat, közösség, kollektív cselekvés, konszenzus, konfliktus, döntés, társadalmi szerep, reciprocitás, kultúra. Elemezzük még a kényszervezérelt

cselekvéseket is, kitérünk a hatalom- és uralomelméletekre. A részkurzus második részében - játékelméleti eszközökre támaszkodva - bemutatjuk a racionális cselekvések elméletét, amely a kényszermentes helyzetekben racionálisan mérlegelő ember cselekvéseinek elemzésére alkalmas. Az alapjátékok áttekintése után fokozatosan kiterjesztjük a vizsgálódás horizontját, és bemutatjuk, hogy a miként lehet a társadalmi kooperáció jelenségeit megmagyarázni játékelméleti alapon (direkt és indirekt reciprocitás, reputáció, emergens normák).

A tantárgy témakörei

kedd
08:15-09:45

heti témakörök

2018.02.06	módszertani bevezető, a nyelvi megnyilatkozások típusai, vélemény- és cselekvésbefolyásolás, értékítélet, tényítélet, cselekvésemélet, a cselekvések motívumai, a szabályszerű társadalmi cselekvések példái
2018.02.13	kétféle szabályszerűség (rend és szokás), a normatív cselekvések értelmezése, a társadalmi norma fogalma, deontikus logikai kitekintés, a norma típusai, normasértés, társadalmi szankció, jog, konvenció, erkölcs
2018.02.20	az ideáltípus fogalma, használata a tudományos magyarázatokban, tudás, hit, egyéni és kollektív tudat, racionalitás, preferenciafogalmak (archimédeszi és lexikografikus preferencia), az értékek, érzelmek megnyilvánulása az attitűdökben, altruizmus, egoizmus, a norma összetevői, a társadalmi szerepek és a komplementaritás, reciprocitás, társadalmi helyzetek, közösség/kooperáció, harc/versengés, koordináció, cselekvés és döntés kapcsolata
2018.02.27	kényszermentes és kényszervezérelt társadalmi kapcsolat, a hatalom és uralom fogalma, hatalomforrások, hatalmi helyzetek
2018.03.06	uralomtípusok (karizmatikus, tradicionális, átértelmezett karizmatikus, racionális uralom), bürokráciaelmélet, hatalom és uralom kapcsolata
2018.03.13	a politikai cselekvések szabályszerűségei, hatalomkoncentráció, a hatalomkorlátozás történelmi formái, állam, államforma, demokráciaértelmezések, párt, civiltársadalom, kormányzat, önkormányzatiság, választási rendszerek
2018.03.20	kollektív cselekvés, kollektív jószágok, tárgyi környezet, kultúra fogalma, közösség fogalma, szervezet, fegyelem, ideológia, társadalmi változás, társadalmi dinamika
2018.03.27	1. zh.
2018.03.27	a racionális döntések elmélete, a játékelmélet modellje, fogalomkészlete, egy játszma mint prototípus bemutatása, alapmodell jellemzése, komplementer játékok, szimmetrikus játékok

2018.04.03 oktatási szünet	Tavaszi szünet
2018.04.10	alapjátékok bemutatása, sok példával: fogolydilemma, mártír, gyáva nyúl, önkéntes, hős, vezér, szarvasvadászat, háztulajdonos, két koordinációs és két harmónia játék
2018.04.17	a modell kiterjesztése, társadalmi szankció játékelméleti értelmezése, magasabbrendű játékok, aszimmetrikus játékok, többszereplős játékok, társadalmi dilemmák, evolúciós magyarázatok, szimulációs módszerek
2018.04.24	ismételt játékok, a reciprocitás stratégiájának karrierje, direkt reciprocitás, a stratégia fogalma, különböző stratégiák értékelése
2018.05.01 oktatási szünet	indirekt reciprocitás, reputáció fogalma, reputációs értékelési módszerek bemutatása, presztízs
2018.05.08	méltányosságelméletek, erősreciprocitás; empirikus játékelmélet; viselkedési közgazdaságtan kísérleti játéka: ultimátumjáték, diktátorjáték, nyilvános javak játéka, bizalomjáték; állatkísérletek
2018.05.15	2. zh.

Irodalom

- Max Weber, Gazdaság és társadalom, I. kötet, KJK, 1987
- S.Nagy Katalin (szerk.): Szociológia közgazdászoknak. Typotex, Budapest, 2007
- S.Nagy Katalin (szerk.): Szociológia mérnököknek. Typotex, Budapest, 2006
- Syi, Cselekvésemélet dióhéjban, Budapest: Typotex, 2008
- Syi, syi.hu/cse, Könyvpont – L'Harmattan, 2014

A tananyag online prezentációi: syi.hu/cselekveselmelet.html

A tantárgy oktatásának módja

előadás

II. Tantárgykövetelmények

Pótlási lehetőségek

Az egyetemi TVSZ szerint

Konzultációs lehetőségek

E.714 csütörtök 15:45-17:15

A kurzus teljesítésének feltételei

1) Az aláírás megszerzésének feltétele az órákon való részvétel és a zárthelyi dolgozatok teljesítése. 2) A kurzus során teljesítendő feladatok: két, 45 perces zárthelyi dolgozat megírása a 7. és 14. héten. 3) Pótlási lehetőségek: a zárthelyi dolgozatokat pótolni lehet a pótlási héten, az óra időpontjában.

Értékelési szempontok

1) A tárgy teljesítéséhez mindkét zéhából minimum 7-7 pont megszerzése szükséges a maximális 20-20 pontból. 2) A tárgy végső jegye a két részkurzus során szerzett jegy átlaga, felfelé kerekítve. Ha bármelyik részkurzus végeredménye elégtelen, a végső jegy is elégtelen. 3) A zárthelyi dolgozatok értékelésekor a definíciós, kifejtős kérdésekre adott válaszok rövid, értelmező kifejtése a fontos.

Értékelés

38-40 pont	jeles (5)	Excellent [A]
34-37 pont	jeles (5)	Very Good [B]
30-33 pont	jó (4)	Good [C]
22-29 pont	közepes (3)	Satisfactory [D]
14-21 pont	elégséges (2)	Pass [E]
0-13 pont	elégtelen (1)	Fail [F]

A tantárgy sikeres teljesítésével elsajátítható kompetenciák

Tudás

- Ismeri a társadalmi cselekvések szabályszerűségeinek leírásához szükséges fogalomakat, a legfontosabb összefüggéseket és elméleteket;
- ismeri az interdependens társadalmi kapcsolatokat leíró játékelmélet alaptéziseit,
- ismeri a társadalmi cselekvés normatív beágyazódását leíró elméleteket,
- ismeri a viselkedés-közgazdaságtan területén végzett legfontosabb kísérleti eredményeket.

Képesség

- Képes önálló tanulás megtervezésére, megszervezésére és végzésére,
- képes megérteni és használni a cselekvéselmélettel, játékelmélettel, normativitással, cselekvésbefolyásolással kapcsolatos témák jellemző szakirodalmát, könyvtári forrásait,

- képes arra, hogy a mindennapi életben felismerje a cselekvéelmélet által elemzett tipikus társadalmi helyzeteket, és a gyakorlatban hasznosítsa az elméletben tanultakat,
- képes használni kreativitását.

Attitűd

- Nyitott a cselekvéelmélet által folyamatosan termelt új információk megismerésére és befogadására;
- együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgató társaival,
- folyamatos ismeretszerzéssel bővíti tudását, nyitott az információtechnológiai eszközök használatára.

Önállóság és felelősség

- Nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket,
- egyes helyzetekben – csapat részeként – együttműködik hallgatótársaival a feladatok megoldásában,
- gondolkozásában a cselekvéelméletet jellemző módszertani individualista megközelítést alkalmazza a társadalmi jelenségek értelmezésére.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

kontakt óra	50%
felkészülés zárthelyire	30%
írásos tananyag elsajátítása	20%
összesen	100%

Tantárgyfelelős

név	beosztás	tanszék
Szakadát István 2017/18. I. félév	egyetemi docens	BME Szociológia és Kommunikáció Tanszék